

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
Кафедра психології управління

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДЗВО «УМО»

Протокол № 2 від 29.01.2020 р.

Голова Вченої ради ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

Кириченко М.О.

ПСИХОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

(шифр за ОПП – ВВ3)

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Спеціалізація / освітньо-наукова програма: Психологія особистісно-
го, соціального та організаційного розвитку

Київ - 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія економічної поведінки сучасного фахівця» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності «Психологія», освітньо-наукової програми «*Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку*».

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

І.О. Бондаревська, канд. психол. наук, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
психології управління ЦППО УМО
«29» листопада 2017 року, протокол № 11

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
«20» грудня 2017 року, протокол № 9

Програму пролонговано рішеннями Вченої ради
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»:
на 2019 р. (протокол № 9 від 19.12.2018 р.) ;
скоригована рішенням Вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти»:
на 2020 р. (протоколами № 2 від 29.01.2020р. та №4 від 18.03.2020 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія Спеціалізація: Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку	Рік підготовки
		II
		Семестр
		III, IV
		Лекції
		10
Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Практичні заняття
		20
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: розвиток здатності виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (СК1), генерувати нові ідеї (креативність), розробляти та реалізувати інноваційні проекти, включаючи власні дослідження (ЗК3).

Заплановані **результати навчання:**

1. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (РН6), зокрема:

- виокремлювати та аналізувати психологічні проблеми економічної поведінки сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники;
- визначати тенденції економічної поведінки сучасного фахівця;
- знати психологічні чинники корупційної поведінки та попереджати її в діяльності фахівця.

2. Уміти створювати та впроваджувати інноваційно-дослідницькі проекти у різних сферах суспільного життя, включаючи власні дослідження (РН5), зокрема:

- ініціювати інноваційно-дослідницькі проекти, що актуалізують громадянську активність фахівця як чинник його конструктивної економічної поведінки;
- уміти впроваджувати інноваційно-дослідницькі проекти, що сприятимуть психологічному благополуччю фахівців у процесі економічної поведінки;
- приймати стратегічні рішення, оцінювати ризики та брати відповідальність за наслідки проектів та досліджень;
- розуміти взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу; приймати стратегічні рішення щодо економічної поведінки у контексті збільшення соціального капіталу;
- уміти оцінювати ризики в реалізації прийнятих стратегічних рішень, у тому числі, визначати рівень довіри й корупції в економічних відносинах як чинників економічної поведінки;

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

- виявляти здатність брати на себе відповідальність за наслідки ініційованих проєктів і досліджень, прийнятих стратегічних рішень тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічна поведінка сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники

Тема 1. Економічна поведінка та прийняття економічних рішень сучасними фахівцями.

Економічна поведінка та її чинники (когнітивні, афективні, мотиваційно-вольові). Ризики при прийнятті економічних рішень. Роль медіа у формуванні економічної поведінки сучасного фахівця. Атрибуція в економічній поведінці. Емоції та звички при прийнятті економічних рішень. Види економічних емоцій. Мотиви економічної поведінки. Заощадження домашніх господарств. Альтруїстична поведінка. Порівняння альтернатив. Ризик та готовність ризикувати. Ціна ризику та ризикова ситуація. Суперечливість та альтернативність як чинники прийняття ризикованого рішення. Прийняття економічних рішень в VUCA світі.

Література:[6; 7; 8; 21; 22; 23; 26].

Тема 2. Довіра в економічних відносинах як чинник економічної поведінки

Види довіри: обумовлена та безумовна, стратегічна та моралістична, спеціалізована та генералізована. Чинники довіри. Довіра інститутам. Довіра новинним медіа. Довіра державним інститутам як чинник податкової поведінки. Довіра в міжетнічних економічних відносинах. Культури з високою довірою та культури з низькою довірою. Механізми контролю економічної поведінки в культурах з низькою довірою та в культурах з високою довірою. Інституційні та міжособистісні механізми контролю економічної поведінки. Довіра в економічних відносинах в VUCA світі. Ситуації економічної вразливості та економічна довіра. Важливість довіри для розвитку економіки.

Література:[1; 10; 12; 13; 14; 17; 18].

Тема 3. Взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу

Соціальний капітал та його застосування в політиці. Поєднання індивідуального і колективного аспектів соціального капіталу. Соціальний капітал відносин і системний соціальний капітал. Соціальний капітал відносин: соціальний капітал положення, соціальний капітал довіри, соціальний капітал забор'язань. Системний соціальний капітал: системний контроль, системна довіра, системна мораль. Функціонування соціального капіталу в різних спільнотах. Соціальний капітал в спільнотах іммігрантів і біженців.

Література:[6; 7; 8; 16; 20; 21; 23; 25].

Тема 4. Психологічне благополуччя як чинник економічної поведінки. Грошові патології.

Економічна поведінка психологічно благополучної особистості. Психологічні причини боргів. Емоційна основа грошової патології: провина, контроль, безпека. Емоційне значення грошей: безпека, влада, любов і свобода. Безпека: скнари, подвижники, мисливці за знижками, колекціонери-фанатики. Влада: маніпулятори, будівники імперій, хрещені батьки. Любов: покупці любові, продавці любові, викрадачі любові. Свобода: покупці свободи, борці за свободу. Причини грошових розладів. Чинники грошової поведінки.

Змістовий модуль 2. Громадянська активність фахівця як чинник конструктивної економічної поведінки

Тема 5. Громадянська активність фахівця в забезпеченні конструктивної економічної поведінки.

Типи громадянської активності. Пасивна громадянська поведінка. Напівактивна громадянська поведінка. Активна громадянська поведінка. Громадянська активність та соціальні медіа. Громадянська активність як чинник довіри до державних інститутів. Громадянська активність як чинник ефективності впровадження реформ. Громадянська активність як чинник економічного розвитку. Громадянська поведінка як компонент громадянської ідентичності. Соціально-психологічна модель громадянської ідентичності.

Література:[2; 6; 7; 8; 9; 11; 15; 17; 19; 21; 22].

Тема 6. Психологія корупційної поведінки та її попередження в діяльності фахівця.

Соціально-психологічні детермінанти корупційної поведінки. Когнітивна психологія корупційної поведінки. Прийняття корупційних рішень. Влада та корупційна поведінка. Класифікація корупції: хабарництво, відкат, підкуп, здирництво, непотизм, фаворитизм. Концепція трансакційних витрат. Наслідки корупції: соціальні, економічні, владні, політичні, правові, міжнародні, психологічні. Попередження корупційної поведінки. Корупційна поведінка та довіра до влади та державних інститутів. Корупційна поведінка та соціальний капітал. Індекси корупції. Діяльність Transparency International.

Література:[4; 5; 6; 7; 23].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		л	пр	срс
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Змістовий модуль 1.				
<i>Економічна поведінка сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники</i>				
Тема 1. Економічна поведінка та прийняття економічних рішень сучасними фахівцями	15	2	2	11
Тема 2. Довіра в економічних відносинах як чинник економічної поведінки	15	2	4	9
Тема 3. Взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу	15	2	2	11
Тема 4. Психологічне благополуччя як чинник економічної поведінки. Грошові патології.	15	2	4	9
Усього годин за змістовим модулем 1	60	8	12	40
Змістовий модуль 2.				
<i>Громадянська активність фахівця як чинник конструктивної економічної поведінки</i>				
Тема 5. Громадянська активність фахівця в забезпеченні конструктивної економічної поведінки	15	2	4	9

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

Тема 6. Психологія корупційної поведінки та її попередження в діяльності фахівця	15		4	11
Усього годин за змістовим модулем 2	30	2	8	20
РАЗОМ:	90	10	20	60

5. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Години
1	2	3	4
Змістовий модуль 1.			
Економічна поведінка сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники			
	Тема 1. Економічна поведінка та прийняття економічних рішень сучасними фахівцями	Аналіз професійних ситуацій, які містять традиційні та інноваційні практики прийняття економічних рішень	2
	Тема 2. Довіра в економічних відносинах як чинник економічної поведінки	Аналіз останніх соціологічних досліджень довіри як чинника економічного розвитку особистості, організації та держави	4
	Тема 3. Взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу	Діагностика власного соціального капіталу та аналіз можливостей його розвитку	2
	Тема 4. Психологічне благополуччя як чинник економічної поведінки. Грошові патології	Аналіз соціально-психологічних чинників грошових патологій	4
Усього годин за змістовим модулем 1			
Змістовий модуль 2.			
Громадянська активність фахівця як чинник конструктивної економічної поведінки			
	Тема 5. Громадянська активність фахівця в забезпеченні конструктивної економічної поведінки	Розробка заходів громадянської активності в соціальних мережах.	4
	Тема 6. Психологія корупційної поведінки та її попередження в діяльності фахівця	Розробка рекомендацій щодо попередження корупційної поведінки у професійних ситуаціях	4
Усього годин за змістовим модулем 2			
Разом:			20

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів PhD:

1. Підготовка до аудиторних занять – 10 год.
2. Підготовка до контрольних заходів – 10 год.
3. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 20 год., з них на виконання індивідуальних дослідницьких завдань – 20 год.

Усього 60 год.

Індивідуально-дослідницькі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь застосовувати теоретичні підходи психології економічної поведінки для самостійного дослідження актуальних проблем психології особистісного, організаційного та соціального розвитку відповідно до мети і завдань дисертаційної роботи.

Окремі звіти про самостійну роботу не надаються. Результати опанування відповідно-

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

го матеріалу перевіряються під час усного опитування, модульного (тестові завдання) і підсумкового (залік) контролю знань, оформлення здобувачем проєктів-презентацій та їх представлення з використанням мультимедіа.

Завдання для самостійної роботи здобувачів PhD з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях, та індивідуально-дослідницькі завдання

Теми для самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Год.
<i>Змістовий модуль 1.</i> <i>Економічна поведінка сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники</i>		
Тема 1. Економічна поведінка та прийняття економічних рішень сучасними фахівцями	Проаналізуйте переваги раціонального та емоційного прийняття рішень в умовах сучасного VUCA світу. Опишіть ризики раціонального та емоційного прийняття рішень. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Розробіть рекомендації стосовно прийняття економічних рішень в організаціях приймаючи до уваги традиційні та інноваційні практики та норми.	11
Тема 2. Довіра в економічних відносинах як чинник економічної поведінки	Проаналізуйте як встановлення і розробка зарубіжних контактів на індивідуальному рівні розширяють ваші можливості та роль довіри в цьому процесі. Визначте чинники довіри в міжнародному економічному контексті. Проаналізуйте роль довіри в організаційному розвитку та можливі перешкоди. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Розробіть принципи взаємодії в організації задля розвитку довіри та засоби подолання перешкод.	9
Тема 3. Взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу	Проаналізуйте фактори, що перешкоджають розвитку вашого соціального капіталу у кожній сфері. Визначте роль соціального капіталу кожного із співробітників у розвитку соціального капіталу організації, розширюючи її можливості. Розробіть принципи взаємодії в організації, щоб у співробітників було бажання максимально вкладати ресурси власного соціального капіталу в соціальний капітал організації. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Розробіть план підвищення свого соціального капіталу в тих сферах, в яких вам його не вистачає. Розробіть принципи взаємодії в організації, щоб у співробітників було бажання максимально вкладати ресурси власного соціального капіталу в соціальний капітал організації.	11
Тема 4. Психологічне благополуччя як чинник економічної поведінки. Грошові	Проаналізуйте економічні чинники психологічного благополуччя. Проаналізуйте вплив	9

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

патології	грошових патологій на особливості економічної поведінки та прийняття економічних рішень. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Розробить програму підвищення та збереження психологічного благополуччя в організації	
Усього годин за змістовим модулем 1		40
Змістовий модуль 2.		
Громадянська активність фахівця як чинник конструктивної економічної поведінки		
Тема 5. Громадянська активність фахівця в забезпеченні конструктивної економічної поведінки	Проаналізуйте яку роль відіграють соціальні медіа та соціальні мережі в розвитку вашого соціального капіталу та можливостях громадянської активності. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Розробить алгоритм громадянської активності в соціальних мережах на конкретному прикладі.	9
Тема 6. Психологія корупційної поведінки та її попередження в діяльності фахівця	Чинники корупційної поведінки на рівні держави, організації та особистості. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Проаналізуйте види корупційної поведінки та її наслідки. Розробить стратегію протидії корупційної поведінки в організації.	11
Усього годин за змістовим модулем 2		20
Разом:		60

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Психологія економічної поведінки сучасного фахівця» використовуються проблемні методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях застосовуються:

- психологічна діагностика;
- ситуаційні завдання («кейс-стаді»);
- спільне навчання (робота у парах і малих групах).

9. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів PhD з навчальної дисципліни проводиться у формі усного опитування та спостереження за активністю здобувачів PhD підчас обговорення лекційних питань. На практичних заняттях оцінюється активна участь в обговоренні проблемних ситуацій та виконанні завдань.

Підсумковий контроль знань – залік.

10. Критерії та шкала оцінювання

– Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача PhD при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Психологія економічної поведінки сучасного фахівця», є:

– повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення щодо експериментального методу в психології під час розв'язання індивідуально-дослідницьких завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів застосування експериментального методу в дисертаційній роботі.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі (табл. 10.1).

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

- 0% – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методичці;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Позитивні оцінки виставляються лише тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Таблиця 10.1

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Рекомендована література

11.1. Базова література:

1. Бондаревська І. О. Феномен довіри в економічних та міжетнічних відносинах (аналіз зарубіжних досліджень) / І. О. Бондаревська // Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – К.: Фенікс, 2015. – Т. 11, Вип. 12. – С. 42 – 50.
2. Бондаревская И.О. Гражданская активность: роль социальных медиа / И.О. Бондаревская, В.А. Михайленко // Проблемы сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. – Вип. 46. – С. 40 – 58.
3. Бондарчук О. І. Суб'єктивне благополуччя як індикатор успішного життєвого шляху керівників освітніх організацій / О. І. Бондарчук // Теоретичні і прикладні проблеми психології

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

: зб. наук. пр. / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – Вип. 3(3). – С. 37 – 46.

4. Длугопольський, О. В. «Розгул» корупції та рейдерства як фактор неефективності захисту прав власності / О. В. Длугопольський, Ю. П. Івашук // Научные труды ДонНТУ. – 2013. – № 2(44). – С. 125 – 131.

5. Длугопольський О. В. Сучасні погляди на корупцію та мінімізацію її негативного впливу на економіку України / О. В. Длугопольський, Ю. П. Івашук // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 13 – 24.

6. Ложкін Г.В. Економічна психологія: Навчальний посібник / Г.В. Ложкін, В.В. Спасеніков, В.Л. Комаровська. – Київ: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

7. Максименко С.Д. Економічна психологія: Навчальна програма / С.Д. Максименко, Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер. – Київ: Міленіум, 2004. – 34 с.

8. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / за наук. ред. Л.А. Найдьонової, Н.І. Череповської ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2014. – 348 с.

11.2. Додаткова література:

9. Bondarevskaya I. Young people's citizenship activity in times of war threat: Case of Ukraine / I. Bondarevskaya, B. Krzywosz-Rynkiewicz, E. Bondar // Citizenship Teaching and Learning – Intellect Limited, 2017. – 12 (2). – P. 189 – 206.

10. Castelfranchi C. Trust Theory: A Socio-Cognitive and Computational Model / C. Castelfranchi, R. Falcone – West Sussex: Wiley, 2010.

11. Jost J.T. How social media facilitates political protests: Information, motivation, and social networks / J.T. Jost, P. Barbera, R. Bonneau, M. Langer, M. Metzger, J. Nagler, J. Sterling, J.A. Tucker // Advances in Political Psychology – 2018. – 39 (1), P. 85 – 118.

12. Kirchler E. Enforced versus voluntary tax compliance: The “slippery slope” framework / E. Kirchler, E. Hoelzl, I. Wahl // Journal of Economic Psychology. – 2008. – 29. – P. 210 – 225.

13. Misztal B.A. Trust in modern societies / B.A. Misztal – Cambridge: Polity Press, 1996.

14. van Raaij W.F. Consumer confidence and trust in the economy / W.F. van Raaij // Economic psychology in modern world: collected papers / Eds. A.N. Lebedev. – Moscow: Ekon-inform, 2012. – P. 377 – 395.

15. Zalewska, A.M. & Krzywosz-Rynkiewicz, B. Psychologiczne portrety młodych obywateli / A.M. Zalewska & B. Krzywosz-Rynkiewicz – Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica, 2011.

16. Блозва П.І. Соціальний капітал як психологічний ресурс становлення політичної культури молоді: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 / Блозва П. І. – К., 2017. – 211 с.

17. Бондаревська І.О. Довіра новинним медіа, національна ідентичність та громадянська активність опору серед підлітків / І.О. Бондаревська, В.О. Михайленко // Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Запорізького національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України – Запоріжжя: ЗНУ, 2019. – № 1 (15). – С. 16 – 22.

18. Бондаревская И. О. Психологический анализ доверия освещению проблем мигрантов новостными медиа / И. О. Бондаревская, В. А. Михайленко // Научный часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія: Психологічні науки – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – 7(52). – С. 15 – 24.

19. Бондаревская И. О. Гражданская идентичность личности в новостном медиа пространстве / И. О. Бондаревская // Studia Universitatis Moldaviae. Seria: Pedagogie, Psihologie – Chisinau: State University of Moldova, 2018. – 9(119). – С. 104 – 108.

20. Бондаревська І. О. Психологічний аналіз соціального капіталу в спільнотах іммігрантів та біженців / І. О. Бондаревська, В. О. Михайленко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. – К. : Педагогічна преса, 2016. – 2 (91). – С. 71 – 76.

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

21. Лушин П.В. Когда хаос и неопределённость внутри: VUCA-люди / П.В. Лушин // Теория и практика психотерапии. – 2016. – 3 (11). – С. 2 – 4.
22. Найдьонова Л.А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу : підручник / Л.А. Найдьонова ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2015. – 244 с.
23. Петрушенко, Ю.Н. Исследование влияния программ, предполагающих экономическую кооперацию, на социальный капитал местных сообществ / Ю. Н. Петрушенко, Н. Н. Костюченко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія Економічна. – 2013. – Вип. 3 (45). – С. 167 – 173.
24. Практикум по гендерной психологии / под ред. И. С. Клёциной. – СПб. : Питер, 2002. – 478 с.
25. Семків І. Психометричні показники та адаптація методики Р. Стили «КРІКС» (Українська версія: опитувальник вимірювання індивідуального соціального капіталу (OBICK) адаптація І. Семків) / І. Семків // Гуманітарний вісник. – 2015. – 37. – С. 136 – 146.
26. Соціальна психологія бідності : монографія / Т. І. Белавіна, В. О. Васютинський, В. Ю. Вінков та ін. ; за ред. В. О. Васютинського ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2016. – 294 с.
27. Ткалич М.Г. Психолого-організаційні детермінанти самоактуалізації менеджерів комерційних організацій: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.10 / Ткалич Маріанна Григорівна. – К., 2006. – 266 с.
28. Фопель К. Технология ведения тренинга. Теория и практика / К. Фопель. – М. : Генезис, 2003. – 368 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НАПН України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Веб-сторінка аспірантури і докторантури УМО: <http://umo.edu.ua/postgraduate-postdoctoral>
4. Веб-сторінка кафебри психології управління: <http://umo.edu.ua/institutes/cippo/struktura/kafedra-psikhologhiji>
5. Офіційні сайти періодичної літератури:

<i>Назва журналу</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Актуальні проблеми психології	http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
Вісник післядипломної освіти серія «соціальні та поведінкові науки»	http://umo.edu.ua/serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki
Актуальні питання сучасної психології	http://library.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc.psihologii_1_2015.pdf
Проблеми сучасної психології	http://journals.uran.ua/index.php/2227-6246

6. Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

<i>Назва</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України	http://psychology-naes-ua.institute/
Інститут соціальної і політичної пси-	http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/polit_psychology/

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

хології НАПН України	
Центр перспективних соціальних досліджень	www.cpsr.org.ua
Міжнародний проект Pathfinder з не-дискримінаційних цінностей	http://allinnetwork.eu/pathfinder/

7. Соціальні мережі для співпраці вчених усіх наукових дисциплін:
- Academia.edu: <https://www.academia.edu/>
 - ResearchGate: <https://www.researchgate.net/>
 - Соціальні мережі науковців (Scientific Social Community): <https://www.science-community.org/uk>